

Sininauhaliiton Pääväkeskus 2025- hanke: lakimuutoksen vaikutukset ja kohtaamispaikkojen kustannusvaikuttavuus

Lea Stenberg
Jenni-Emilia Ronkainen

Päiväkeskus2025 – miksi olemme

- Päiväkeskus 2025 on Sininauhaliiton STEA:n rahoittama kolmivuotinen hanke, jossa:
 - Tuotetaan tietoa kohtaamispaikkakävijöistä
 - Kehitetään jäsenjärjestöjen kohtaamispaikka- ja matalan kynnyksen toimintaa
 - Luodaan uusia yhteyksiä hyvinvointialueiden ja Sininauhaliiton jäsenjärjestöjen välille
 - Lisätään SOTE-päättäjien tietoa kohtaamispaikkatoiminnasta ja sen välttämättömyydestä
- Asia nyt erityisen ajankohtainen:
 - Hyvinvointialuesiirtymä
 - Sosiaalihuoltolain uusi päiväkeskusta koskeva pykälä
 - STEA:n rahoituksen muutokset

Kohtaamispaikat ja päiväkeskukset

Sininauhaliiton kohtaamispaikat:

- Kesäkuusta -22 alkaen olemme vierailleet lähes 40 kohtaamispaikassa
- Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja
- Auki arkisin noin klo 8-14
- Kävijöiden ydinjoukon muodostavat työelämän ulkopuolella olevat työttömät ja eläkeläiset miehet
- Asioivilla on päihdetaustaa, mielenterveysongelmia ja yksinäisyyttä
- Suurin osa kohtaamispaikoista edellyttää tilanneraittiutta, mutta osassa saa asioida päihtyneenä.
- Usein tarjolla on aamupalaa ja/tai lounasta pientä maksua vastaan.
- Monessa kohtaamispaikassa on ruoka-apua sekä kuntouttavaa työtoimintaa
- Palveluneuvontaa ja -ohjausta on tarjolla, usein myös asiakastietokone.

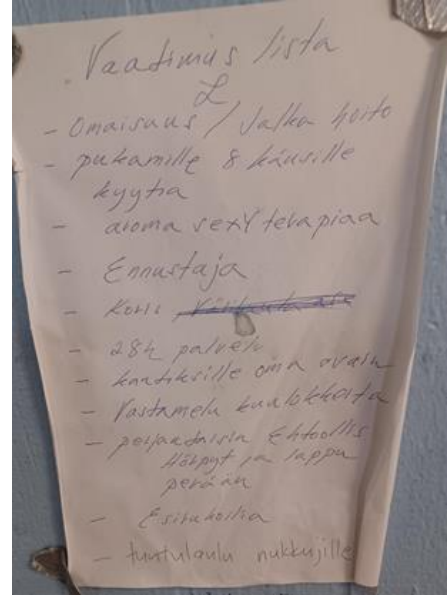

Kohtaamispaikkojen
koontitaulukko
12/2023:
<https://www.sininauhaliitonjasenet.fi/palvelut/kohtaamispaikkatoiminta/sininauhaliiton-kohtaamispaikat/>

5

Mikä päiväkeskus? Entä kohtaamispaikka?

- Päiväkeskus (SHL 24 b §)
- Kohtaamispaikka (yleensä päihteetön, järjestöjen ylläpitämiä)

SHL 24 b § (1.7.2023 alkaen): "Hyvinvointialueen on järjestettävä päihteitä ongelmallisesti käyttäville henkilöille päiväkeskuspalvelua, jossa perustarpeisiin vastaamisen lisäksi tarjotaan sosiaaliohjausta. Palvelua tulee järjestää myös päihtyneille ja siinä on oikeus asioida nimettömänä."

Visio kuntoutujan polusta

Järjestölähtöisten kohtaamispaikkojen merkitys osana palvelupolkua on tärkeä. Ne tarjoavat pitkäkestoista tukea, joka tuottaa arvoa ihmiselle ja yhteiskunnalle.

Hyvinvointialueverkostotyö yhdessä THL:n kanssa

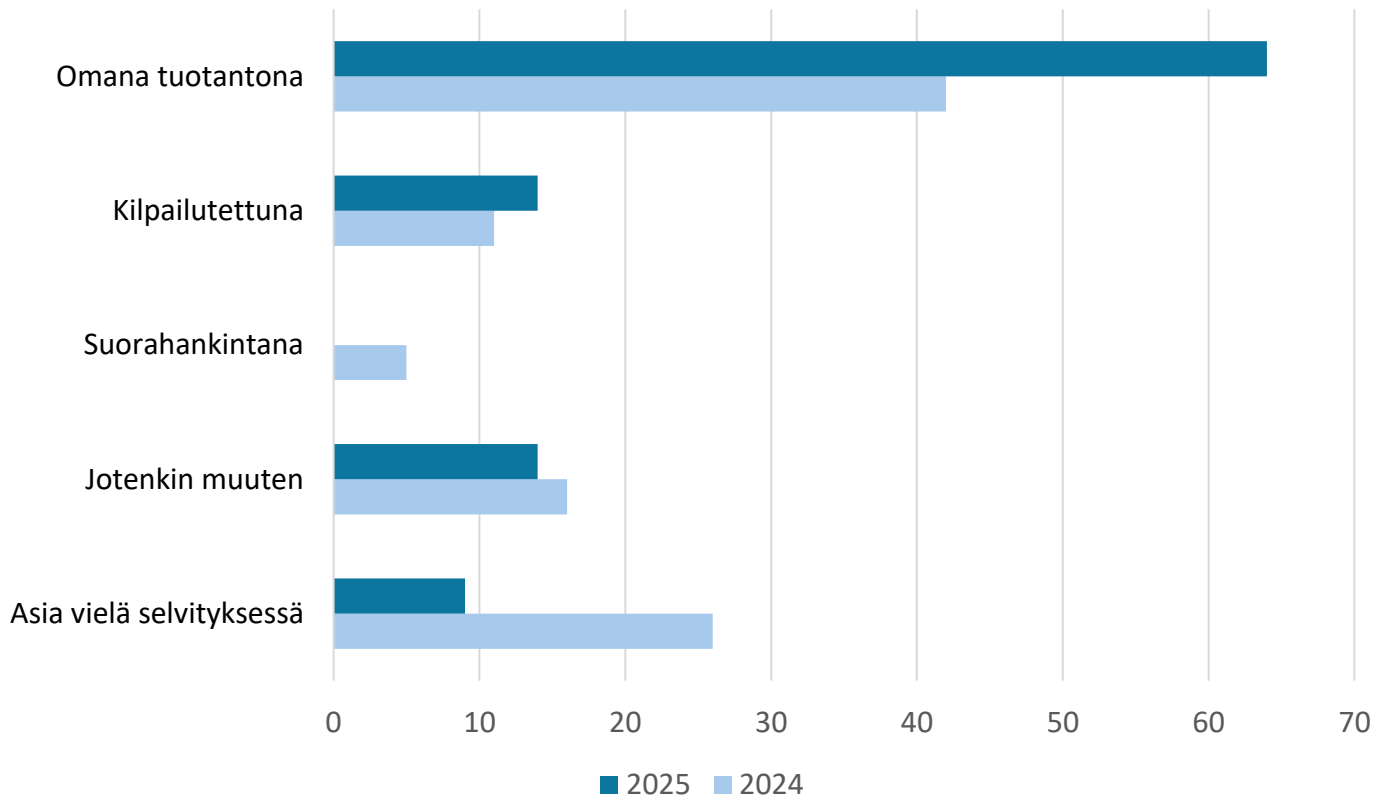
Verkoston työskentely

- Hankkeessa tehty kolme kertaa lakisääteistä päiväkeskuspalvelua kartoittavaa kysely hyvinvointialueille (2/23, 1/24 ja 2–3/25)
- Kuusi keskustelutilaisuutta verkossa, jossa läsnä sosiaalityön toimialajohtajia ja muita päiväkeskuspalvelusta vastaavia henkilöitä 10–15 eri hyvinvointialueelta. Materiaalit kaikille hyvinvointialueille.

Päiväkeskus palvelun toteuttaminen 2025

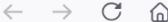
	N	%
Omana tuotantona	14	64 %
Kilpailutettuna	3	14 %
Suorahankintana	0	0 %
Jotenkin muuten, miten	3	14 %
Asia vielä selvityksessä, miten	2	9 %

Päiväkeskuspalvelun järjestäminen

Yhteinen blogi THL:n kanssa, 350 katselukertaa

- <http://blogi.thl.fi/paihde-ja-riippuvuustyon-jarjestoilta-leikkaamalla-on-vaikea-saastaa/>

<https://blogi.thl.fi/paihde-ja-riippuvuustyon-jarjestoilta-leikkaamalla-on-vaikea-saastaa/>67 %

Hae sivustolta...

 Suomi ▾

[← Takaisin listaan](#) | [Jaa somessa](#)

Päihde- ja riippuvuustyön järjestöiltä leikkaamalla on vaikea säästää

13.2.2025 Alkoholi, tupakka ja riippuvuudet, Sote-palvelujen johtaminen

Niukkenevien resurssien Suomessa moni asia on mietittävä uudelleen. Nyt tehtävillä päätöksillä voi olla yllättäviäkin seurauksia. Yksi niukentuvien resurssien kohde on päihde- ja riippuvuustyön järjestötoiminta.

Samaan aikaan kun Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen (STEA) jakama avustussumma järjestöille pienenee, ovat myös monet hyvinvointialueet säästöpainetta leikanneet järjestöille myönnettäviä avustuksia.

Käykö niin, että leikkaamalla kustannukset kasvavat?

Järjestöissä kohdataan vaikeassa elämäntilanteessa olevia ja päihdehaasteiden kanssa kamppailevia aikuisia. Esimerkiksi kohtaamispaikat muodostuvat monille työelämän ulkopuolella oleville vuosien mittaan arjen turvapaikoiksi, joissa heillä on mahdollisuus saada seuraa ja vertaistukea päihde- ja riippuvuuden tavoitteluun, apua viranomaisasioiden hoitoon sekä ruoka-apua.

16.6.2025 [Lea Stenberg & Jenni-Emilia Ronkainen](#)

Kukaan ei kiellä taloustilanteen haastavuutta, mutta järjestöiltä leikkaaminen ei ole suoraa todellista säästöä. Erityisen vaikeaa leikata on niukentuvien resurssien kohde on päihde- ja riippuvuustyön järjestötoiminta.

12

Webinaari 18.3.2025: Järjestöt hyvinvointialueiden päiväkeskustoiminnan kumppaneina päihde- ja riippuvuustyössä

- <https://www.youtube.com/watch?v=9Ae67FOxdso&t=83s>
- 120 ilmoittautunutta

Shorts

Tilaukset

Sinä

Historia

Järjestöt hyvinvointialueiden päiväkeskustoiminnan kumppaneina päihde- ja riippuvuustyössä

171 katselukertaa • Striimattu 1 kuukausi sitten

Ihmisten hyvinvointi on järjestöjen ja hyvinvointialueiden yhteinen intressi. Webinaarissa avataan järjestöjen mahd...

Tekstitykset

Videossa on 7 osaa

0.00

Avaus: Pekka Lund,
Sininauhaliitto

4.50

Päiväkeskuspalvelun
toteutuminen ja mitä

35.20

Kumppanuus
laadukkaan toiminnan

1.05.10

Päiväkeskus ja
kohtaamispaikat

Kohtaamispaikkojen kustannusvaikuttavuus

16.6.2025 Lea Stenberg & Jenni-Emilia Ronkainen

Kuinka paljon päihteen kohtamispaikka tuottaa arvoa?

- Jaettu käsitys siitä, että kohtamispaikat synnyttävät säästöä, mutta tästä ei kuitenkaan sinällään tutkimusta - asian osoittaminen tässä ajassa kuitenkin numeroin ja tutkimukseen perustuen tärkeää
- Prosessi SOSPED Keskuksen kanssa 11-12/23, jossa räätälöity laskentakaava juuri **kohtamispaikkojen arvon laskemiseen**. Prosessissa mukana olivat myös Sininauhaliiton jäsenjärjestöt, joilla kohtamispaikkoja.

SOLA avuksi kohtaamispaikkojen taloudellisten vaikutusten todentamisessa

- SOLA eli sosiaalisen laadun laskentatyökalu perustuu tieteelliseen tutkimukseen (päärahoittaja STM)
- Lisätietoa: [SOLA-hanke](#) ja [UEF-hanke](#)
- Noin 350 vaikutusketjua
- Laskentakaavan tuottama arvo koostuu kohderyhmän kannalta relevanteista vaikutusketjuista, joita tähän valittu 14
- Valittujen vaikutusketjujen yleisyyttä kohderyhmässä sekä kohtaamispaikan vaikutusta arvioivat sekä asiantuntijat että kohtaamispaikkatoimijat.
- HUOM varovaisuusperiaate!

Valitut vaikutusketjut

- **Riittämättömät mielenterveyspalvelut** -> itsetuhoisuus -> mahdollinen itsemurha ehkäistään toiminnan avulla
- **Alkoholin suurkulutus** -> ensihoitoon tukeutuminen -> ambulanssitilaus ennaltaehkäistään
- **Alkoholin suurkulutus** -> suurkuluttajan kustannus yhteiskunnalle ennaltaehkäistään
- **Terveyspalveluiden tavoittaminen haastavaa** -> ongelmat kasautuvat -> ajautuminen palveluiden suurkuluttajiksi ehkäistään
- **Ruoka-apu kohtaamispaikoissa** -> vältetään nälästä johtuva ruoan varastaminen ja tästä aiheutuvat viranomaiskustannukset
- **Rikollisuuden pariin ajautumien** -> Varkaudet ja vahingonteot -> Varkausrikos ennaltaehkäistään (muu kuin ruoka)
- **Rikollisuus** -> Vankeustuomio vältetään

- **Yksinäisyys** ja psyykkinen kuormittuneisuus -> mielenterveyspalveluiden käyttö ennaltaehkäistään
- **Yksinäisyys vähenee**
- Osa osallistujista **aloittaa vapaaehtoistyö-tehtävät** - vapaaehtoistyön tuottama arvo
- **Velkaongelmien kasautuminen** voidaan katkaista -> ulosotossa maksamattomaksi jäävä velka vältetään
- **Palveluohjaus** -> osuus asiakkaista jotka saa oman työntekijän ja tarvitsemaansa apua -> uusien palveluiden kustannus
- **Asunnottomuuskehitys** ja asunnottomuuteen liittyvät kustannukset vältetään
- **Digisyrjäytyminen** ja siihen liittyviä julkishallinnon kustannuksia vältetään kohtaamispaikkojen työntekijöiden tarjoaman tuen johdosta

Vaikutusketjun "Alkoholin suurkulutus -> suurkuluttajan kustannus yhteiskunnalle ennalta-ehkäistään: Lähde ja selitys

- **Yleisyys:** Vuoden 2023 Juomatapatutkimuksen mukaan 20–69-vuotiaista miehistä 15 prosenttia ja naisista yhdeksän prosenttia käyttää alkoholia siinä määrin, että heillä on kohonnut pitkäaikaisten terveyshaittojen riski -> keskiarvo **12%**. Arvioidaan alkoholin suurkulutuksen riskin olevan 3 kertaa yleisempää kohderyhmällä kuin muulla väestöllä keskimäärin. $12 \times 3 = 36\%$.
- **Muutos:** Kohtaamispaikkatoiminta tuottaa kävijöilleen osallisuuden kokemuksia ja tukee päihdetaustaisia asiakkaita elämään ilman alkoholia ja muita päihteitä. KoMa-kyselyyn vastanneita 41% ei ole käyttänyt päihteitä viimeisen kuuden kuukauden aikana. *Prosessissa tehdyn kyselyn* mukaan **30** %:lla kävijöistä voidaan ehkäistä alkoholinkäytön ajautumista suurkulutukseksi.
- **Kohderyhmä laskelmassa:** *Sininauhaliiton jäsenjärjestökyselyn* mukaan jäsenjärjestöjen kohtaamispaikoissa käy viikkotasolla 1600 henkilöä.

Vaikutusketju	Sidosryhmä - jolle € vaikutus kohdistuu	Kohde- ryhmä	Yleisyys	Muutos	Muutoksen lkm/henkilöä	Euroa/ kpl	Arvo, €
Alkoholin Suurkulutus -> suurkulutta- jan kustannus yhteiskunnalle ennalta- ehkäistään	Hyvinvointi- alue/kunta	1600	36 %	30 %	173	15 000	2 592 000

Vaikutusketjun lähteet

- (1) THL Tilastoraportti 59/2023: Suomalaisten alkoholinkäyttötavat 2023.
- (2) Korona yhteiskunnan marginaaleissa-tutkimushanke (n=795)
- (3) Kohtaamispaikkojen työntekijäkysely (N=14)
- (4) THL Impro policy brief alkoholin sote-kustannukset, linkki: https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-kayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/20_05_alkoholin_kaytosta_aiheutuneiden_sote_kustannusten_hillitseminen.pdf

Tiedosto	Aloitus	Lisää	Sivun asettelu	Kaavat	Tiedot	Tarkista	Näytä	Automatisoi	Ohje	Ac
S8										
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	
1										
2		Toiminta tavoittaa (hlö)	Kohtaamispa ikkojen lukumäärä			Toiminnan perustiedot				
3		60	1			Tuotettu arvo yhteensä		216 903 €		
4						kohtaamispaikka		216 903 €		
5						Tuotettu arvo/asiakas		3 615 €		
6										
7		Sidosryhmä, jolle vaikutus kohdistuu								
8		Sidosryhmä	€/vuosi							
9		Hyvinvointialue/ kunta	128 645 €							
10		Yhteiskunta	87 392 €							
11		Poliisi	866 €							
12										
13										
14		Taloudelliset vaikutukset								
15		Alaluokka	€/vuosi							
16		Ääri-ilmiot	131 910 €							
17		Sosiaaliset ilmiöt	49 312 €							
18		Palvelut	31 445 €							
19		Turvallisuus ja rikokset	4 236 €							
20										

Kohtaamispaikan tuottama arvo.
Paikkojen lukumäärän ja tavoitettujen henkilöiden lkm voi muuttaa:

- ➔ arvo muuttuu
- ➔ säästö, kun vähennetään järjestämisen kustannukset

Mitä olemme prosessin aikana oppineet ja miten tästä eteenpäin?

- Erillinen laskelma tehty 19 järjestön kanssa, 22 kohtaamispaikkaa
- Tulos: lähes kaikissa olemme saaneet arvoksi enemmän kuin 3600 euroa/henkilö. Haitari 2 800-27 000 e/hlö. HUOM! Arvosta tulee vähentää järjestämisen kustannukset, jotta saadaan säästö.
- Nyt olemme kehittämässä kuntouttavan työtoiminnan kustannusvaikuttavuusmallia

Mistä suurin arvo syntyy?

- Painotukset vaihtelevat kohtaamispaikkojen kesken

Suurimmat arvontuottajat keskimäärin:

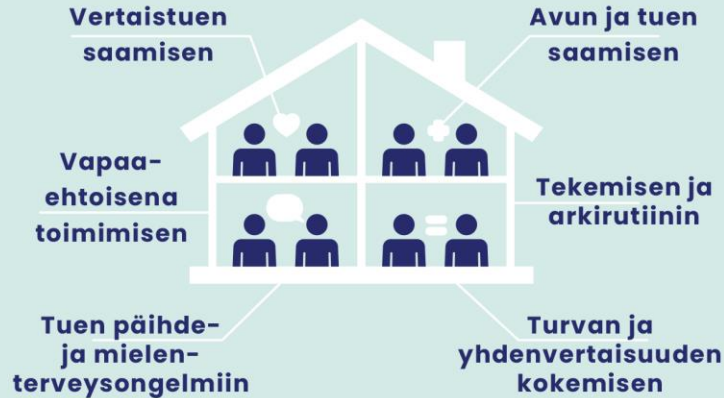
- Alkoholinkäyttö ei ajaudu suurkulutukseksi
- Rikollisuutta ja vankilatuomioita ennaltaehkäistään
- Asunnottomuutta ennaltaehkäistään
- Itsemurhia vältetään

Infograafit ja video

Tiiviisti kohtaamispaikoista

Kun haasteet elämässä kasaantuvat

Kohtaamispaikka mahdollistaa

Kohtaamispaikkakävijöitä yhdistää

74 %

käy vähintään
kerran viikossa

65 %

on työmarkkinoiden
ulkopuolella

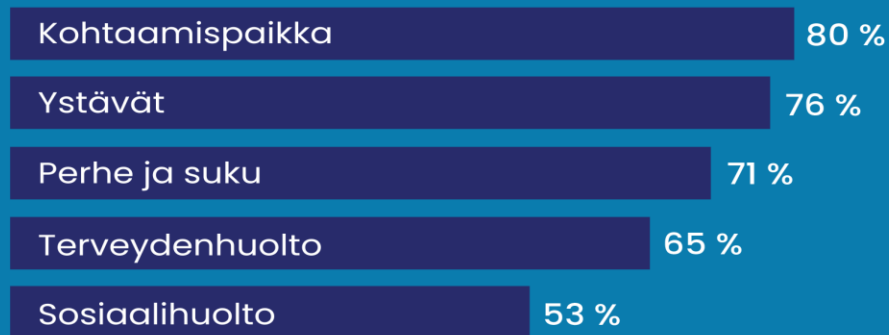
70 %

asuu yksin

65 %

kokee, että taloudellinen
toimeentulo vaatii ponnisteluja

Oman selviytymisen kannalta merkittävimpiä ovat

Kohtaamispaikan hyödyt

Kohtaamispaikka tuottaa arvoa yhteiskunnalle
3600 €/kävijä/vuosi. Kalleimman alkoholinkäyt-
täjien kymmeneksen palveluiden kustannukset
yhteiskunnalle ovat **25 000 €/henkilö/vuosi**.

Video: Jarkon tarina:

<https://www.youtube.com/watch?v=DDuyBmalr6k&t=3s>

Kiitos!

Lea Stenberg, projektipäällikkö

Jenni-Emilia Ronkainen, suunnittelija

<https://www.sininauhaliitonjasenet.fi/palvelut/kohtaamispaikkatoiminta/>

